
ÖTÜKEN

AKÜMÜLATÖRLÜ RADYO

(DÖRT YUMRUK)

(Piyes 1 Perde)

Tarık Buğra

YAYIN NU: 1563
EDEBÎ ESERLER: 817

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NUMARASI: 16267

ISBN: 978-605-155-982-7

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®
İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50 • (0212) 293 88 71 - Faks: (0212) 251 00 12

Editör: Ayşegül Büşra Paksoy

Kapak Tasarımı: GNG Tanıtım

Dizgi-Tertip: Damla Acar

Kapak Baskısı: Pelikan Basım

Baskı: ANA BASIN YAYIN GIDA İNŞ.SAN.VE.TİC.A.Ş
Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk. Güven İş Merkezi No:6/13, Bağcılar / İstanbul
Sertifika Numarası: 20699 Tel: (0212) 446 05 99

İstanbul- 2020

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir.
Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Tarık Buğra (d. Akşehir 1918 – ö. 26 Şubat 1994); Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının en önemli yazarlarından olan Tarık Buğra ilk ve orta tahsilini Akşehir'de tamamladı. Konya Lisesi'ni bitirdi (1936). Çeşitli aralıklarla İstanbul Üniversitesi'nin Tıp, Hukuk ve Edebiyat fakültelerinde ikişer üçer yıl okuyup vazgeçti. Akşehir'de çıkardığı *Nasrettin Hoca* gazetesi ile gazeteciliğe başladı. İstanbul'a gelince *Milliyet*, *Yeni İstanbul*, *Haber* ve *Tercüman* gazetelerinde fıkralar yazdı, sanat sayfaları düzenledi. Haftalık *Yol* dergisini çıkardı.

Tarık Buğra, gazetecilikle olan ilgisini 1983 yılı sonuna kadar devam ettirdi. Gazete yazılarının değişik ve kendine has özellikleri vardır. Hiçbir zaman basmakalıp düşünce ve ideolojilerin takipçisi olmamıştır. Zaman zaman dil, edebiyat ve sanat konularına da yer verdiği bu yazılarında hür, bağımsız ve meseleler karşısında tarafsız bir yazar olma vasfını kaybetmemiştir.

Tarık Buğra, edebiyat dünyasına küçük hikâyelerle girdi. Cumhuriyet gazetesinin açtığı bir yarışmada "Oğlumuz" adlı hikâyesi ile ikinci olması, onun için bir dönüm noktası olmuştur. Daha sonra *Çınaraltı* ve *İstanbul* dergilerinde hikâyeler yazmaya devam etti. Bu hikâyeler kronolojik bir sıra ile incelendiğinde ilk dikkati çeken şeyin, yazarın bir acemilik/çıraklık dönemi olmayışıdır. Hemen her yazarda takip edilen zaman içinde ustalaşma, Tarık Buğra'da görülmez. O, daha ilk hikâyesinde usta bir yazar olduğunu ortaya koymuştur. Hikâyelerinde daha çok yakın çevre, aile hayatı, sevda ilişkileri, küçük kasaba intibaları gibi ferdî ve dar çerçeveli konular göze çarpar. Tarık Buğra olay değil, atmosfer hikâyecisidir.

Roman dünyamızda Tarık Buğra'ya sağlam ve sarsılmaz bir yer sağlayan eseri hiç şüphesiz *Küçük Ağa*'dır. Bu eserde ve bunun devamı olan *Küçük Ağa Ankara'da* ve *Firavun İmanı* romanlarında Millî Mücadele ilk defa değişik bir açıdan ele alınmıştır. Daha çok devletin resmi görüşünden hareket eden Kurtuluş Savaşı romanlarının tam aksine bu üç romanda meseleler, insan/millet açısından ele alınmış, yeni ve doğru bir yorumla ortaya konulmuştur. Bu roman "tarihî açıdan Millî Mücadele'de insanın yeri, milletin yeri nedir?" sorularının cevaplarını araştırır.

Yazar, *Yağmur Beklerken* romanında Serbest Fırka denemesinin, *Gençliğim Eyvah*'da ise 1970'li yıllarda Türkiye'nin bir numaralı meselesi haline gelen anarşi olaylarının değişik yönlerini,

perde arkasını tasvir ve tahlil eder. Tarık Buğra, *Osmancık* romanı ile de, Osmanlı devletinin kuruluş yıllarını anlatmıştır. Bu eserde de cihan devletini kuran irade, şuur ve karakterin tahlili vardır.

Tarık Buğra, roman kahramanlarını idealize etmez. Onun romanlarındaki bütün tipler tabiîdir. İnsanı, en gerçek ve inkâr edilemez yanından -mizacından- ve insanın en soylu duygusundan -hüzünlerinden- ele almıştır. Bu özellikleriyle Tarık Buğra, realizmin Türk romancılığındaki en usta yazarlarından birisidir. Tarık Buğra'da belli ve kalıplaşmış bir fikri ispatlama, yorumlama ve propogandasını yapma endişesi yoktur. O, romanı, roman olarak düşünür. Tarık Buğra'yı bugün ve gelecekte sarsılmaz yapan özellik onun bu tutumudur. Ona göre roman, hatta sanat "kâinatı ve insanları bir mizaca göre yeniden yaratmaktır." Bu açıdan bakılınca Tarık Buğra, bir tahlil ustası olarak göze çarpar. Onun bazı romanlarında insan, bazılarında mesele ön plândadır, fakat ikisi de her zaman dengelidir. Tarık Buğra roman ve tiyatro gibi yarına kalıcı eserlerin en mükemmel kültür Türkçesi ile yazılacağını savunmuştur. Sanat eseri için her türlü basmakalıbı reddeden bağımsız bir sanat anlayışını benimsemiş olan Tarık Buğra, güzel Türkçesi, canlı ve yoğun üslûbu, derin tipleri ile Türk hikâye, tiyatro ve roman yazarlarının başında yer almıştır.

Eserleri: ***Hikâye:*** Oğlumuz (1949), Yarın Diye Bir Şey Yoktur (1952), İki Uyku Arasında (1954), Hikâyeler (1964, yeni ilavelerle 1969) ***Tiyatro:*** Ayakta Durmak İstiyorum, Akümülatörlü Radyo, Yüzlerce Çiçek Birden Açtı (1979) İbiş'in Rüyası, Bir Ben Vardır Benden İçeri, Güneş ve Arslan ***Gezi Yazıları:*** Gagaringrad (Moskova Notları) (1962), ***Fıkra ve Deneme:*** Gençlik Türküsü (1964), Düşman Kazanmak Sanatı (1979), Bu Çağın Adı (1990), Politika Dışı (1992). ***Roman:*** Siyah Kehribar (1955), Küçük Ağa (1964), Küçük Ağa Ankara'da (1966), İbiş'in Rüyası (1970), Firavun İmanı (1976), Gençliğim Eyvah (1979), Dönemeçte (1980), Yalnızlar (1981), Yağmur Beklerken (1981), Osmancık (1983). ***Senaryo ve oyunu:*** Sıfırdan Doruğa-Patron (1994).

OYUNDAKİLER:

DOKTOR RIZA: Yaşına göre fazla çizgili bir yüz. Alaycı bir yüz; fakat öfkeye kolayca kayıveren bir mizaç. Çoğunlukla sert ve mütehakkim, yer yer tatlı, bilhassa dosttur. Böyle zamanlarda gerginliği gider, yüzü tam manasıyla ciddileşir, güzelleşir. Aldırış etmiyor göründüğü durumlarda bile uyanıktır: Vahşi bir uyanıklık ve canilik.

HURREM: Doktorun karısı. Yaşı 25-30 arası. Güzeldir ve güzel giyinir, açık elbiseler seçer. Buna karşılık durgun görünür, aradığını bulamamış gibidir. Kimseyle pek ilgilenmez: O, canı sıkılan bir kadındır.

ŞÜKRİYE: Hüseyin Bey'in kızı. Yaşı 19-20. Açık sarı saçlı, becerikli, canlı, duyarlığını geliştirmiş, kendi kendisiyle kaldığı müddetçe neşeli, hatta mesut. Zarif bir güzelliği vardır. Hurrem'le çelişen bir güzellik. Bütün yalnızlar gibi kolayca kırılıp dağılır.

HÜSEYİN: 55 ile 60 arası, beyaz saçlı, tertemiz yüzlü, yaşamış, görmüş, her şeyi bırakıvermiş, ihmalci ama her zaman asil. İstemeyen, yalnız dokunulmamayı isteyen bir hayat kaçağı.

MURAT: Ne istediğini bilemeyen bir genç adam. 30'u az geçkin. İyi, fakat kararsız, tesirlere açık, can sıkıntısına mağluptur. İlk aşkın esintisine kapılmış, her şeyde aleladeyi aşmak hırsıyla hayatı kaybetmiş bir duygu adamı.

NİGÂR: Çiftliğin sahibi, Murat'ın annesi. Elli yaşlarında, fakat kadınlığını kocasının ölümü ile rafa koymuş ti-

pik bir kasabalı. Dünya daima onun görüp öğrendiklerine göre döner. Şişmanca; beli kuşaklı, cepli, krem rengi, bol bir entari giyer. Birinci bölümden sonra bunun rengi daha ciddî bir başka benzeri ile değiştirilecektir. Başından, kenarları kulak arkasına kıstırılmış kar gibi bir tülbent eksik olmaz. Hep iyi günler görmüş, uzun boylu düşünmemiş, dert edinmemiştir.

ALİ: Çiftliğin emektarı, aileden gibidir. İyice yaşlı fakat kaya gibi ve hayatın neşvesini yitirmemiş bir toprak adamı. Nüktesi ve kaybetmediği saygısının yanında, yeri gelince tâviz tanımayan direnişleri vardır; vakarlıdır, kime ve neye bağlanacağını bilir.

ZEHRA : Ali'nin kızı. Körpe, hayat ve kuvvetle doludur.

Arabacı, köylüler.

Birinci bölümde eşya ve elbiseler insana neşe verecek kadar güzeldir, renklidir, ışık da buna göredir. İkinci bölümde bunlar tatlı bir hüznü tamamlayacak şekilde düzenlenebilir. Üçüncü bölümde artık çiçekler yoktur.

BİRİNCİ PERDE

(Eşyası iyi korunmuş, fakat eski bir oda. Dipte canlı, iki kanatlı bir kapı, iki yanda geniş birer pencere. Soldakinin önünde sedir, üzerinde renkli yastıklar… Sağ geride çekmeli, küçük, ceviz bir masa, üzerinde akümülatörlü bir radyo. Sağ önde bir tavla masası. Solda duvara dayalı bir konsol, üstünde karpuzlu iki lâmba. Ortada masa. Yer halı ile kaplı. Koltuklar, iskemleler, Kütahya işi vazolar, tabaklar. Sağda mutfağa, solda ikinci kat merdiveninin aralığına açılan bir kapı.

Şafak sökmek üzeredir. Kapı ve pencere perdeleri kapalıdır. İçerisi iyice loş, sadece perde aralarından ışık sızar. Sahnede kimse yoktur. Yarım dakika kadar sonra merdivenden hızlı bir iniş: Şükriye bütün canlılığı ile girer, perdeleri ve kapıyı açar, eşikte, elleri arkasına bağlı süt beyaz ufka karşı dimdik durur. Bundan sonraki üç dört dakika içerisinde gökyüzü mavileşecek, bütün renk oyunları ile gün muhteşem bir şekilde doğacaktır. Şükriye'den yarım dakika kadar sonra da Hurrem girer)

HURREM — Günaydın.

ŞÜKRİYE — (*Selâmı başıyla alırken bir keşif neşesi ile dışarıya işaret eder*.) Ne kadar güzel.

HURREM — Evet.

ŞÜKRİYE — Çok güzel, çok (*Susar*). Erken kalkmışsınız?

HURREM — Öyle.. doktor.. bu sabah büsbütün erkenciydi.

ŞÜKRİYE — (*Neşeli*) O hep erken kalkıyor, herkesten erken, teyzemden bile.

HURREM — Niçin? İşte bunu bir türlü anlayamıyorum ben. İnsanın bir işi olur, yetişmesi şarttır? Ne bileyim, meselâ vapura, trene yetişecektir? O zaman olur? Ama durup dururken horozlarla yarışa kalkışmak.. bilmiyorum.

ŞÜKRİYE — (*Geç*) Fakat Hurrem abla yarım saat daha geciktiniz mi bu havayı, bu ışığı göremezsiniz ki.. sonra.. bir şey, insanın şurasındaki bir şey, cıvıl cıvıl bir şey, bırakmaz ki insanı: Cıvıl cıvıl, kuvvetli. Yayla işte.

HURREM — (*Belli bir sıkıntı*) Evet, yayla…

ŞÜKRİYE — Doğru, sevmiyorsunuz.

HURREM — Mesele o değil. Nasıl istediğimi bilemezsin gelmeyi. Yengem davet ettiği zaman doktora yalvardım adeta, ne olur gidelim diye…

ŞÜKRİYE — Şimdi…

HURREM — (*Hafifçe sinirli*) Şimdi.. şimdi dediğin iki ay oluyor Şükriye. En çok on beş gün demişti kendisi, hem de tekrar tekrar. Bir de baktık ki, çiftlik kâhyalığı için can atarmış. Bunun da zavallı yengemden başka kimsenin hoşuna gittiği yok. Mesela babanız.. yüzümüzü bile görmek istemiyor.

ŞÜKRİYE — Babam için böyle düşünmeyin. Dünyayı bıraktı o. (*Hafif bir hüzün*) Beni bile günlerce aramadığı olur. Orada, o bağdaki kulübede tek başına, o Varis isimli köpeği.. ve şarap fıçıları ile.

HURREM — (*Hırslı bir ilgi*) Fakat sen (*Keser*)

ŞÜKRİYE — (*Israrlı*) Ben?

HURREM— *(Değişik bir ton, samimi bir merak)* Şükriye.. (*Canlı veya cesur*) Bu dağ başında altı sene nasıl bekledin? Altı sene…

ŞÜKRİYE — (*Güler*) İnsan on altı sene de bekler, değil mi?

HURREM — Bilmem? Bekler.. elbette. (*Birdenbire alelâde*) Yengem? Kalktı mı?

ŞÜKRİYE — Çoktan. Mutfakta galiba.

HURREM — (*İlk defa güler)* Mutfaktadır elbette. Kim bilir neler hazırlıyor Murat'a.. sabahı zor etmiştir.. (*Güler*) değil mi?

ŞÜKRİYE — (*Uzaklaşır*) Şafak söküyor. Şehirde böyle olmaz gibi gelir bana: Baktıkça güzelleşiyor.. fakat…

HURREM — (*Cesaret verir*) Fakat?

ŞÜKRİYE — (*Âni bir kararla döner*) Fakat bu her zaman böyle olmadı. (*Tam bir iç döküş*) Bütün şafaklar, altı yıl boyunca, hep böyle baktıkça güzelleşir, güzelleşir, güzelleşirdi. Ama ben, çok zaman bu güzelliğin (*İki elini çaresiz bir hüzünle yana açarak*) püf deyivermişler gibi toz olup dağılıvereceğini sanır, korkardım. O toz olup dağılacak şey, şafağın renkleri değil de benim ömrümmüş gibi gelirdi bana. (*Uzunca bir sessizlik*) Demin sordunuz, doğru söylüyorum: On altı sene de beklenir. Beklerim ben.. ama onun ne yaptığını ve ne düşündüğünü bilmiyordum ki…

HURREM — Bitti bu dertler artık değil mi? İşte.. Murat geliyor.

ŞÜKRİYE — (*İnanmak ister, fakat çaresiz*) Bilmem ki… (*Gülümser*)

(*Ali pencerenin önünden geçerek kocaman bir karanfil demeti ile girer, Hurrem'i umursamayan bir hâli vardır*)

ALİ — Al sana karanfil. Baban yolmadan ben hepsini sana kopardım.

ŞÜKRİYE — (*Canlanır*) Çok teşekkür ederim. Bunlar en güzelleri. (*Hurrem'e*) Babam karanfil yer de…

HURREM — (*Gülümseyişle*) Söylemiştiniz.

ŞÜKRİYE — Her zaman söz verir yemeyeceğim diye, ama görünce dayanamaz gene yer. (*Rahatça güler*) (*Çiçekleri radyonun yanındaki vazoya kor, Ali yardım eder, neşeli bir çalışma*)

HURREM — (*Hızla yerinden kalkar, koltuğa oturur, başını eğer, sonra kendisi için önemli olan ilk sözleri söyler*) Ali Efendi, sen şehirde idin, ne zaman döndün?

ALİ — Dün akşam Hanımefendi.

HURREM — Niye beklemedin Murat Bey'i?

ALİ — Çok istedim ya Doktor Bey dön dedi; acelesi pek müstacelmiş siparişlerinin.

(Hurrem'in artık dinlediği yoktur; doktor kelimesiyle birlikte masaya gider, bir dergi alır, fakat hemen bırakır. Bu arada Zehra soldan bir koşu gelir, merdivenleri bir nefeste çıkarak eşikte durur: Babasını görür görmez gülüşü bozulmuştur, ama ondan önce davranmak ister, bir yandan da üstündeki göz alıcı kıyafeti, mümkünmüş gibi gizlemeye çalışır: Atlas bir don-entari, gümüş kemer, çevrili fesin üzerinden kar gibi bir tülbent dökülür. Parlak yeşil ve yepyeni bir kurdeleye takılı yarım altın göğsün beyaz zenginliğini büsbütün belirtir.)

ZEHRA — Buba…

ALİ —Ha? (*Sonra komik bir hayretle bakar*) Alelelee kız ne bu süs? Oldu olacak, ha bi de rastık çekeydin.. benden habarsız gelin mi giden yoksa? Defol gözüm görmesin.

ZEHRA — Buba bee… (*Ürkek bir gülümseyişle Şükriye'den yardım ister. Hurrem atılır*)

HURREM — Bırak çocuğu Ali Efendi.. böyle bir günde…

ALİ — Çocuk… Sen bu sersemin huyunu değiştirecen deye korkarın hanım.

ŞÜKRİYE — (*Araya girer*) Birşey olmaz, korkma. (*Zehra bir nefeste, gölge gibi Şükriye'nin arkasına kayar, yüzünü salona döner*)

ALİ — (*Elinde kalmış olan son karanfili kasketine takar, Şükriye'nin müdahalesini kabul etmiş, fakat tadı da kaçmıştır*) Ben sana yine getiririm. Eyvallah.

HURREM — Çiçek de pek yakıştı Ali Efendi.

ALİ — Yakışır.. çiçektir, herkese yakışır. (*Çıkar*)

ZEHRA — (*Hurrem konuşmaya başlarken boşanır*) Güzel bir şey geydin mi ille de bi kötülük kuracan. Kendi çiçek takmasını bilir emme. (*Güler, Şükriye'ye*) Aha sen de geymişsin yenilerini. (*Hurrem'e bakar*)

HURREM — (*Biraz mahcup*) Nasıl da farkına varmadım.. (*hafifçe riyakâr*) içimden, bugün bir başka güzelliği var deyip duruyordum: Pek yakışmış.

ZEHRA — Pek…

ŞÜKRİYE — (Komplimana alışık değil) Teşekkür ederim. (*Tek koluyla Zehra'yı kendine çekerek*) Ben, işte bu güzel

kıza bayılıyorum. (*Zehra'ya, tam bir arkadaşça*) Sen bir şey mi diyecektin bana? (*Zehra kulağına bir şeyler söyler.*) Elbette şekerim. (*Zehra geldiği gibi çıkar.*)

HURREM — Çok tatlı. Şehre gelmeye can atıyor.

ŞÜKRİYE — Entari giymeye de. (*Güler*)

HURREM — Fakat babası… (*Bir kötüleme jesti*)

ŞÜKRİYE — Yo, Ali Efendi'ye lâf yok.

HURREM — O da sizi çok seviyor.

ŞÜKRİYE — (*Candan*) Çok sever.

HURREM — Dikkat ettim, sizi şöyle bir süzdü, beğendi ve memnun oldu. Bana öyle geldi ki, çiçek takmanızı da istiyor.

ŞÜKRİYE — (*Mahçup bir gülüş*) Daha neler.. Ali Efendi'nin aklına öyle şeyler gelmez. Amma ben takmak istiyorum.

HURREM — Takın ya.

ŞÜKRİYE — Efendim?

HURREM — Takmalısınız elbette, dedim.

ŞÜKRİYE — (*Şen bir açılış, artık Hurrem'i pek mühimsemez*) O kadar mesudum ki, utanıyorum. (*Bir ara*) Ve korkuyorum.

HURREM — (*Hayret ettiği için*) Efendim?

ŞÜKRİYE — Korkuyorum dedim, korkuyorum. (*Hurrem bekler, geç*) Nasıl anlatmalı.. bilmiyorum işte.. ama korkuyorum. (*Güler*) Üç satırcık olsun.. bana bir kere

bile mektup yazmadı. Bense hep onu bekledim, (*ikna etmek içinmiş gibi*) onu beklediğim için… (*Bırakıverir ve radyoya gider*)

HURREM — (*Geç*) Büyütmeyin gözünüzde; insan bir şeyi çok istedi mi kavuşacağı zaman hep böyle olur.

ŞÜKRİYE — (*İstasyon ararken*) Belki.. öyle olmasa da zarar yok: Şimdi bakın dışarıya; gökyüzü ne kadar temiz, ufuk ne kadar geniş *(Bir keman*) sonra müzik (*Fırlar)* Dünya bu kadar güzelken kayıp diye bir şey olur mu? Üzüntü olur mu? İnsanın elinde daima bir şeyler kalacaktır.

(Dışarıdan bir ses Varis, Varis diye bağırır, dinlerler)

HURREM — Babanız.

ŞÜKRİYE — Evet. (*Artık umursamayan bir neşe*) O da en yeni elbiselerini giymiştir. (*Sevgi de karışır*) Fakat biçimi ne kadar eskidir Allah bilir.

(Hüseyin pencereden bakar, sonra pervaza yaslanır: Elbiseleri gerçekten yeni ve çok eski biçimdir, sandıktan çıkarıldıkları bellidir)

ŞÜKRİYE — İçeri. İçeriye gel.

HÜSEYİN — Hele sen gel bakayım.

(Şükriye öylece eğilip yanağını uzatır, daha önce bir daha pencereye gidip elleri arkasında dimdik durmuştur)

Eğil bakayım. (*Öper*) İşte böyle.

ŞÜKRİYE — Hadi gel şimdi.

HÜSEYİN — Geleyim demek. (*Vazoyu görür*) Uuu.. bak hele Ali Efendi'ye… (*Uzanıp bir karanfil alır ve bir yaprağını*

dişleye dişleye içeri girer) Sabahınız hayırlı olsun Hurrem Hanım.

HURREM — Günaydın efendim.

ŞÜKRİYE — Varis nasıl baba?

Hüseyin — Ih.. iyi iyi. (*Koltuğa oturmuştur, Şükriye arkasındadır; kapıya doğru seslenir*) Varis. (*Varis isimli köpek eşikte görünür*) Bir durgunluk çöktü üzerine. İhtiyarladı artık. Gözleri yüzüme dalıp dalıp gidiyor. Teyzen nerelerde?

ŞÜKRİYE — Dışarıda.. mutfakta.

HÜSEYİN — (*Hurrem'e)* Beyefendi?

HURREM — O çok erken çıktı, her zamanki gibi.

HÜSEYİN — Pek çalışkan maşallah, işleri de ne güzel kavrayıverdi. Hayretimi mûcib olan taraf da işte bu: Kırk yıllık çiftçi gibi. Ömer Ağa bile (*Bir pes jesti*) diyor.

HURREM — (*Güler ve müdafaa kastı gütmeden*) Fakat Ömer Ağa da dâhil hiçbiri memnun değil.

HÜSEYİN — Bakmayın siz onlara, alışmışlar babadan kalma bir düzene, hep öyle gitsin isterler. Toprak adamları değişiklikten pek hoşlanmıyorlar Hurrem Hanım. Hatta korkuyorlar. Onlara bakarsanız, Doktor Bey sanki alınyazıları ile oynuyor.

ŞÜKRİYE — Teyzemi çağırayım mı baba?

HÜSEYİN — Neden?

ŞÜKRİYE — Bilmem; demin sordunuz da...

HURREM — (*Gülerek*) Korkma Şükriye; fazla çekiştirmeyiz.

HÜSEYİN — Haa.. Doktor Bey'i çekiştireceğiz diye mi üzüldün? Lâf… Doktor Bey'in iyi niyeti.. sonra çiftliğe temin ettiği faydalar o kadar aşikâr ki… Hem ben buraya teyzeni değil Doktor Bey'i görmeye gelmiştim: Randevumuz var.

HURREM — Randevu?

HÜSEYİN — Hatta düello.

HURREM — Ooo.

HÜSEYİN — Eveet.. ama öylesi değil tabii. Efendim, Doktor Bey dün benim kulübeye şeref vermişti. Kendisine bir kadeh şarap ikram ettim.. övüne övüne içti.. ve ne yaptı bilir misiniz? Yüzünü buruşturdu, sonra da, bu da şarap mı, dedi.. (*Olmayacak bir şey anlatırmış gibidir, küçümseyişle devam eder*) Öyle bir şarabı varmış ki -güya- bir tadarsam hiç durmaz, benimkileri Deliçay'a dökermişim. Varis, gittin mi? Ne anlatıyordum? Ha, bunun üzerine ben de, eh dedim, tattırın şu şarabınızdan da fıçılarımın haysiyetini bir an önce kurtarayım (*Güler*) dedim. (*Heyecanlı*) Kızılışık bağlarında Hurrem Hanım, benim şaraplarımdan daha iyisi çıkarılamaz. Ve şaraplık üzümlerin en iyisi Kızılışık'ta yetişir.

HURREM — Madem bu kadar mühim, hemen getireyim; tadarsınız.

HÜSEYİN — Lütfen.

HURREM — Fakat şarap değildir, karışık bir şey bu.

HÜSEYİN — Olsun.

HURREM — Kendisi de zaten Formül Doktor Rıza Candaş der. (*Çıkar*)

HÜSEYİN — Formül Doktor Rıza Candaş! Ukalalığa bak Şükriye.

ŞÜKRİYE — Baba…

HÜSEYİN - Peki, peki. Ukalanın dik âlâsı ama.. bir gün bir de bakıyoruz kırk yıllık Kervancılar Çiftliği Doktor Candaş Çiftliği oluvermiş.

ŞÜKRİYE — Peki bunlar için sen niçin üzülüyorsun?

HÜSEYİN — Niçin mi üzülüyorum?

ŞÜKRİYE — Öyle ya, teyzem razı olduktan sonra? Çiftlik onun.

HÜSEYİN — Pek doğru, teyzen razı olduktan sonra. Ama senin teyzen hatır der kanar, iyi adam der kanar; bütün zevki kanmaktan ibaret. Bir hafta yağmur yemiş topraktan pancar sökmek, teyzeni kandırmaktan zordur. Doktor Bey zeki, iyi biliyor bunu.

ŞÜKRİYE — Sevmiyorsunuz, kızıyorsunuz ona.. hepiniz. İyilikten başka bir şey düşünmüyor halbuki. Eline ne geçecek, bu kadar çalışmakta ne menfaati var?

HÜSEYİN — Hıı.. işte bu mühim. Orakçıları, hizmetkârları teftiş paşası gibi haşlarken bir görseydin bunu sormazdın: Şahâne menfaat.

ŞÜKRİYE — (*Geç*) Sizin yüzünüzden oldu. Her şeyi yüzüstü bırakıverdiniz, o da meydanı boş buldu.

HÜSEYİN — Adaam sen de Şükriye, asıl mârifet boş bırakılmış meydanlarda dürüst hareket edebilmektedir.

Hem bunlar konuşmaya bile değmez; hele bugün. Nasılsın bakalım, sen bana bunu söyle?

ŞÜKRİYE — (*Babasının kastına uygun utangaç bir gülümseyişle*) Eh işte...

HÜSEYİN — (*Takılır)* Kendini beğenmiş sen de.. iyiyim, çok iyiyim desene şuna.

ŞÜKRİYE — (*Güler)*

HÜSEYİN — Tabii ya, bize ne Doktor Bey'den.

ŞÜKRİYE — Fakat biliyor musun baba? (*Susar*)

HÜSEYİN — Ee?

ŞÜKRÜYE — (*Gülerek)* Yok bir şey.

HÜSEYİN — Öyle olsun.

ŞÜKRİYE - Dur ama; onu değil de ona benzeyen bir şeyi söyleyeyim, olur mu?

HÜSEYİN — Oluuur.

ŞÜKRİYE — Başlasana avukatlığa yeniden. Çatma kaşını hemencecik.. siz işte Doktor Bey'i bunun için sevmiyorsunuz.

HÜSEYİN — Nasıl, nasıl?

ŞÜKRİYE — Basbayağı.

HÜSEYİN — Vallahi anlamadım.

ŞÜKRİYE — Teyzeme uyup okuldan almayacaktın beni; iki senelik öğretmendim şimdi.

HÜSEYİN — (*Üzgün bir rica bakışı*)

ŞÜKRİYE — Doğru, o geçti artık; ama avukatlığa başla, bunu da benim için yap.. ne olur baba.

HÜSEYİN — (*Şakayı bozmaya çalışır*) O işin bizden geçtiğini şimdi iyice anladım; baksana kafam hiç işlemiyor. (*Şükriye'nin söylediklerini toparlamaya çalışır gibi*) Doktor Bey'i siz işte bunun için sevmiyorsunuz.. onu değil de ona benzeyeni.. o ne ki, benzeyeni ne olsun? Ve.. teyzeme uyup mektepten almayacaktın… (*Canlı*) İhtimal bütün bunların arasında çok sıkı ve açık rabıtalar vardır; fakat görüyorsun işte, ben hiçbir şey anlamıyorum. Bu kafayla nasıl cesaret edebilirim aslanların, kaplanların, sırtlanların ağzından hak, hukuk koparmağa?

ŞÜKRİYE — İyi, iyi baba. Her şey annem içinmiş.

HÜSEYİN — Fakat Şükriye…

(Hurrem elinde içki sürahisi ve bardakla girer. Şükriye gidip iskemleye oturur, dalgın dalgın sandallarına bakar. Hüseyin cankurtarana sarılır gibi) Ohoo.. bir kere bunun rengi bozuk, şaka yapmış olmalı Doktor Bey.

HURREM — Şimdi ister misiniz?

HÜSEYİN — Zahmet olmazsa. Teşekkür ederim. (*İçer*) Nerede benim karanfil renkli şarabım, nerede bu acayip mahlut.. çok şakacı şu sizin kocanız doğrusu, Hurrem Hanım.

(İçer. Şükriye geride, elleri cebinde ona, Hurrem de gülümseyerek Şükriye'ye bakar. Sahneyi fark eden Hüseyin acele içerek)

Şimdi gidip kendisini bulmalıyım. (*Çıkarken*) O dedikleri hiç doğru değil; inan bana. (*Şükriye'ye başını sallar. Zoraki bir ısrarla*) Sen inanırsın bana, değil mi?

ŞÜKRİYE — (*Mahzun bir gülümseyiş*) Evet.

HÜSEYİN — İyi. (*Çıkar*)

HURREM — (*Geç*) Doktordan bahsederken sözünü niçin kestiniz?

ŞÜKRİYE — Ne zaman?

ŞÜKRİYE — (*Uyanır*) Kırabilirdi sizi. Doktor Bey'e karşı nasıl diyeyim.. tuhaf bir.. şeyi, alınganlığı var, sanki Doktor Bey gururuna dokunuyor.. ille iğneleyecek. Kırıldınız bile belki de.

HURREM — Benim için üzülmeyin. Sonra Rıza'nın neler becerdiğini hiç bilmiyorum. Bilsem ne çıkar? Müdafaa edilemez olduğunu çoktan öğrendim. (*Fazla mühimseyerek ve endişeli*) Bilhassa şu son günlerde o kadar ısrar ettim ki gidelim diye… (*Geç ve esrarlı bir gülümseyişle*) O da artık bilhassa kalmak istiyordu.

ŞÜKRİYE — (*Saf*) Fena mı oldu?

HURREM — (*Aynı gülümseyiş*) Bilmem… (*Değişik*) Babanızı çok seviyorsunuz…

ŞÜKRİYE — Çok. (*Durur, Hurrem'in yüzüne bakar*) Ama inanırmısınız, bazen de (*Hırslı*) sevmediğimi, hiç sevemeyeceğimi düşünürüm. (*Susar, ton düşer*) Ağabeyimin intiharı.. annemin ölümü.. okuldan alındım. Teyzem istedi bunu. Çünkü gelinim diyordu bana.. ve gelinlerin okumaması, okumamış olması lâzımmış. Böyle olunca daha iyi, yani isteklerince iyi olur tabii gelinler. Haklı. Ne ise işte. Arada sırada bunları düşündüğüm oluyor: Suçlu arar gibi bir şey bu. Bir suçlu lâzım bize mutlaka. Fena. (*Susar, gene hırslı*) Annem, asil annem: Durup dururken geliveriyor gözümün